

NAVODILO PACIENTOM

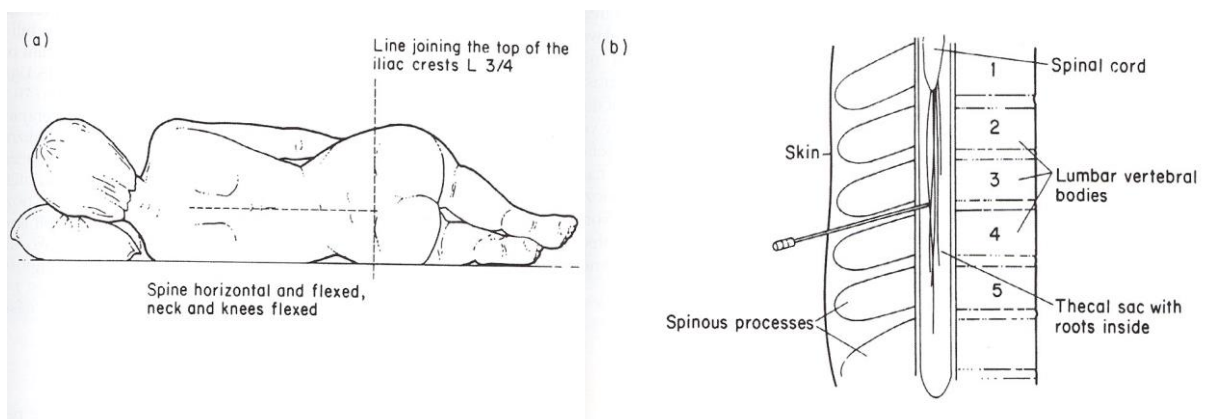
PREGLED CEREBROSPINALNEGA LIKVORJA Z LUMBALNO PUNKCIJO

Spoštovani,

Cerebrospinalni likvor je tekočina, ki polni možganske votline – ventrikle in obliva možgane in hrbtenjačo. Sestava likvorja, ki odraža delovanje možganov se spremeni pri nekaterih nevroloških boleznih, predvsem vnetjih in okužbah. Likvor odvajamo z lumbalno punkcijo, ki je invaziven diagnostični postopek.

Lumbalno punkcijo vedno opravi zdravnik, najpogosteje nevrolog. Preiskavo naredimo na dva možna načina. Pogosteje se zdravnik odloči za lumbalno punkcijo leže, ki je manj neprijetna za preiskovanca.

Pri posegu boste ležali na boku na preiskovalni mizi, glavo vam bomo podložili z blazino (Slika 1). Noge boste v kolkih in kolenih močno pokrčili, ravnina vašega hrbta bo ležala pravokotno na ležišče. Zdravnik bo najprej razkužil kožo hrbta z antiseptikom, nato s tanko iglo z mandrenom vbodel med trna ledvenih vretenc, ponavadi med tretje in četrto, ki ležita v višini zgornjega roba medenice. Z iglo, ki jo bo nekoliko usmeril proti glavi bo počasi prodiral v globino, predrl zadnjo dolgo hrbtenjačno vez in vstopil v prostor pod možganske ovojnice. Ob odstranitvi mandrena bo pritekel cerebrospinalni likvor, ki je bistra, brezbarvna tekočina. Običajno odvajamo od 5 do 10 ml likvorja za preiskave.

Slika 1: Lumbalna punkcija leže na boku

Včasih se zdravnik odloči za lumbalno punkcijo v sedečem položaju. Položaj je neprijetnejši za bolnika, zdravnik pa v tem položaju bolje otipa trne ledvenih vretenc preiskovanca in lažje opravi preiskavo. Preiskovanec sedi sklonjen naprej z nogami čez rob preiskovalne mize (Slika 2).

Slika 2: Lumbalna punkcija v sedečem položaju

Postopek lumbalne punkcije je relativno varen, ni pa povsem brez tveganj. Zapleti so ponavadi blagi. Najpogostejši zaplet je postpunkcijski glavobol, ki ga vidimo pri 0,5-35 % preiskovancev. Značilnost glavobola je, da se pojavi ob spremembi položaja telesa, ko preiskovanec vstane. Pogosto je glavobol lokaliziran v zatilju in ponavadi traja nekaj dni. Bruhanje ali otrpel vrat ga redko spremljata. Izogniti se mu poizkusimo z uporabo tankih igel in nekaj urnim ležanjem po preiskavi. Redkejši zapleti po lumbalni punkciji so vztrajna bolečina na mestu vboda, mravljinčenje in otrplost v nogah in okvare možganskih živcev.

Po preiskavi boste vsaj dve uri ležali pri nas, priporočamo, da ves dan pretežno preležite. Avtomobila na dan posega ne boste mogli voziti.

Za preiskavo potrebujete napotnico osebnega zdravnika ali izbranega nevrologa in veljavno zdravstveno izkaznico.

Pripravil:
doc. dr. Uroš Rot, dr. med.